

REGULAMENTO DO TRABALLO FIN DE MASTER EN DIRECCIÓN DE ACTIVIDADES EDUCATIVAS NA NATUREZA

Introdución

O Real Decreto 1393/2007, de 29 de outubro (modificado polo Real Decreto 861/2010), establece a regulación dos traballos de fin de grao e fin de master.

En relación ao Traballo de Fin de Master (en adiante TFM), sinala no art. 15 que “2. Os plans de estudos conducentes á obtención dos títulos de máster universitario terán entre 60 e 120 créditos, que conterán toda a formación teórica e práctica que o estudante deba adquirir: materias obrigatorias, materias optativas, seminarios, prácticas externas, traballos dirixidos, traballo de fin de máster, actividades de avaliación, e outras que resulten necesarias segundo as características propias de cada título.(.....) 3. Estas ensinanzas concluirán coa elaboración e defensa pública dun traballo de fin de máster, que terá entre 6 e 30 créditos.”

O máster en Dirección de Actividades Educativas na Natureza é un máster académico profesional de carácter oficial (BOE, 5 de marzo de 2012), autorizado pola Xunta de Galicia con data 15 de decembro de 2011 (DOG, 3 de xaneiro de 2012). Conforme se indica na Memoria do título, o TFM deste máster se relaciona directamente coa competencia xeral terceira que sinala que os estudantes saberán comunicar conclusións e as razóns últimas que sustentan os coñecementos expostos a públicos especializados en non especializados, de un modo claro, sen ambigüidades e cos requisitos esixibles a todo traballo científico, e que o resto das actividades non presenciais da materia gardarán relación co proxecto que cada estudante decida realizar, e que polo tanto, as actividades como a súa relación co resto das competencias xerais e específicas poden variar en función das características de cada proxecto concreto.

Correspóndelle á Comisión Académica propor e modificar no seu caso a normativa pola que se deben rexer os Traballos Fin de Máster conforme o acordo “sobre matrícula, elaboración e defensa dos traballos fin de grao e de master” do Consello de Goberno da Universidade de Santiago de Compostela aprobado o 2 de maio de 2013 e, en consecuencia con iso, se ratifica o seguinte regulamento.

Capítulo I: Natureza do Traballo Fin de Máster

1º.- O TFM en Dirección de Actividades Educativas na Natureza é un informe orixinal dun estudo ou investigación que reflectirá a aprendizaxe do conxunto ou unha parte das competencias que o alumnado debe adquirir no proceso de formación deste título.

A presentación e defensa do traballo fin de máster permitirá avaliar os logros alcanzados polos estudantes, os seus coñecementos e capacidades adquiridas nas distintas materias cursadas, a habilidade para integrar nun proxecto coherente os ámbitos característicos que ofrece a titulación, amosando destrezas profesionais e perspicacia intelectual.

O informe presentado será coherente co esforzo que se contempla no plano de estudos para esta finalidade: 6 créditos que garanten unha dedicación ao TFM de 150 horas.

A efectos de avaliación, o TFM será considerado como un estudo que inicia na actividade investigadora e a práctica profesional. Neste sentido pode ser desenvolvido en relación coa actividade que o alumnado realiza no Prácticum da titulación.

2º.- Cada estudante poderá traballar nos asuntos da súa preferencia desde o primeiro día e solicitar asesoramento con esa finalidade, pero terá que rexistrar ante a Comisión Académica o tema do seu TFM conforme as datas que se sinalen para cada curso.

3º.- En cada curso académico, antes de Nadal, o alumnado serán convocado a unha reunión na que terán que elixir titor ou titora co que acordarán o proxecto a desenvolver como TFM. Nesa reunión se darán a coñecer as liñas de investigación do profesorado, que permitan a cada estudante elixir o tema concreto que estea máis acorde cos seus intereses.

No caso de que o titor ou titora solicitado non poda facerse cargo do proxecto, ou que os docentes elixidos non estiveran dispoñibles, a Comisión Académica podería designar os titores que fosen necesarios aos estudantes.

4º.- Os alumnos e alumnas terán que presentar ante o coordinador ou coordinadora ou membro da Comisión Académica que se designe, un esquema do proxecto de TFM que será examinado e no seu caso aprobado por dita Comisión que poderá manifestarse sobre a súa viabilidade e pertinencia. O rexeitamento dun tema por parte da Comisión requirirá a audiencia previa do titor ou titora correspondente.

5º.- Os TFM poderán ser presentados para a súa defensa nos meses de xuño, setembro e febreiro.

6º.- Todos os TFM incluírán tarefas de busca e revisión bibliográfica, lectura e integración de información, e elaboración de información relevante, recomendándose que sexan aplicadas a un contexto real, tanto nunha perspectiva teórica como de aplicación a situacións concretas e tanxibles.

7º.- O TFM amosará capacidade para a procura, xestión, organización e interpretación de datos significativos, no ámbito e tema elixido. Se estimará a capacidade para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas punteiros de índole social, científica, tecnolóxica ou ética, e que facilite o desenvolvemento dun pensamento crítico, lóxico e creativo en relación coas metas do título.

7º.- A redacción do informe, que poderá facerse en calquera das dúas linguas oficiais ou outras con autorización expresa da Comisión Académica, deberá ter una extensión máxima de 35 follas, ou aproximadamente 15.000 palabras sen contar a bibliografía, podendo levar os anexos que cada estudante estime oportuno.

8º.- O informe constará como mínimo das seguintes partes.

- Unha introdución, na que quede explícito cal é o problema que se quere indagar, os obxectivos, preguntas ou hipóteses e a metodoloxía de traballo empregada.

- Unha fundamentación teórica e metodolóxica, na que se poda observar o coñecemento do estado da cuestión, as fontes, o marco intelectual e o modelo de traballo utilizado.

- O desenvolvemento ou estudo dunha experiencia, que pode ser unha achega bibliográfica e documental, estudo de casos, indagacións empíricas, investigación acción ou outros tipos de traballos, pero sempre en relación ao desenvolvemento das competencias esixibles na titulación.

- Conclusión que incluíra unha reflexión sobre os resultados e unha valoración crítica do propio proceso de estudo e investigación.

- Fontes bibliográficas e documentais.

Recoméndase engadir un resumo ou *abstract* en galego, castelán e inglés ou francés non superior a 200 palabras.

9º.- O informe do TFM será entregado no prazo designado ao efecto ao coordinador ou coordinadora, ou membros da Comisión Académica designados a tal fin.

Terán que entregarse tres exemplares en papel e un en formato dixital, conforme as normas de estilo autorizadas ou recomendadas pola Comisión Académica.

10º.- A guía docente do TFM poderá establecer as condicións concretas de redacción e desenvolvemento de prazos e actividades en cada curso académico.

11º.- Os TFM poderán formar parte dos programas e proxectos de investigación e formación dos distintos profesores do máster e dispoñerse para equipos de traballo con funcións delimitadas. A Comisión Académica aprobará esta modalidade de proxectos coordinados, despois de escoitar ao profesorado implicado e constatar que exista unha clara delimitación de tarefas entre os membros do grupo, de xeito que sexa perfectamente avaliable a participación de cada estudante no resultado global. A cualificación e o título do traballo será sempre individual para cada estudante.

Capítulo II: A xestión da Comisión Académica no Traballo Fin de Máster

12º.- A Comisión Académica é a encargada de xestionar a organización desta materia, tendo as seguintes atribucións:

- Propoñer e revisar anualmente a guía docente na que se determinen as diferentes formas de desenvolvemento, exposición e criterios de avaliación para o curso académico de que se trate.
- Establecer a convocatoria anual.
- Determinar os sistemas de titorización.
- Aprobar a proposta das liñas temáticas, dos temas e a súa asignación.
- Instrumentar e publicar un procedemento para a asignación dos titores ou titoras e os temas que poderán desenvolverse na elaboración do TFM.
- Decidir sobre a modificación de temas e/ou titor ou titora asignado.
- Modificar as características dos TFM (extensión, formato, contido mínimo,...) ou autorizar normas que non estean fixadas neste Regulamento.

- Aprobar os tribunais de avaliación.
- Autorizar a presentación dos TFM en casos excepcionais.
- Establecer as datas de presentación dos TFM.
- Resolver as incidencias graves relativas a esta materia.

A Comisión Académica poderá asignar aos seus membros tarefas específicas para acadar estas finalidades.

Capítulo III: Matrícula e convocatorias

13º.- A matrícula do TFM realizarase dentro do prazo xeral de matrícula que estableza a Universidade, mediante o abono dos prezos públicos que correspondan conforme aos créditos que teña asignados.

A matrícula realizarase nos prazos establecidos para a matrícula ordinaria, conxuntamente coas materias que teña pendente de superar para completar os estudos de este máster, se é o caso.

14º.- Os alumnos e alumnas de intercambio poderán matricularse desta materia. O seu réxime será o establecido no Regulamento de Intercambios da USC.

15º.- Os TFM só poderán ser defendidos e avaliados unha vez que se teña constancia de que o estudante superou todos os créditos necesarios para a obtención do título, salvo os correspondentes aos propios traballos.

A Comisión Académica deberá verificar que se cumpren estes requisitos para autorizar a súa presentación. Para estes efectos, no caso de que na data de presentación e defensa aínda non se recepcionaran todas as actas de exame das materias, a secretaría da Facultade solicitará do profesorado encargado das materias que informe sobre as cualificacións do alumnado que vaia presentar os traballos na mesma convocatoria. Estes informes teranse en conta no momento de cualificación dos Traballos.

16º.- A matrícula dará dereito á presentación do traballo en dúas oportunidades en calquera das convocatorias oficiais do curso no que estea matriculado e reportará os prezos públicos establecidos, e sempre que cumpra os requisitos para a súa avaliación.

17º.- A Comisión Académica do máster, atendendo a criterios organizativos e de programación docente, concretarán as datas para a celebración da defensa dos TFM nos intervalos temporais que fixe o calendario académico. Tamén deberá establecer as modalidades de presentación e defensa admitidas en cada caso, os indicadores de calidade e os instrumentos de seguimento.

Os traballos deberán presentarse nos períodos fixados polo calendario académico anual.

18º.- O número máximo de convocatorias que poderá consumir o alumnado será de dúas, e poderá contar con dúas oportunidades por curso académico. No caso de obter *non presentado* en todas as oportunidades, considerase consumida a convocatoria.

O alumno ou alumna que non concorra a ningunha das oportunidades da convocatoria para a presentación do traballo no curso no que estea matriculado ou non obteña avaliación positiva, deberá formalizar nova matrícula e aboar os prezos correspondentes aos créditos nos cursos académicos seguintes. Para poder realizar unha nova convocatoria será necesaria a formalización de nova matrícula.

19º.- Unha vez formalizada a matrícula, non procederá a devolución dos prezos aboados no caso de non presentarse. O suposto de que o estudante non reúna os requisitos para presentar o traballo por ter materias pendentes dará dereito, se así o solicita, a renuncia da convocatoria.

Capítulo IV: Da titoría docente, da súa asignación e da elección do tema do traballo.

20º.- Cada TFM estará asesorado por un titor ou titora, que formará parte do profesorado do máster. No caso de que o tema así o requirise podería establecerse unha cotitoría con ata dous membros máis.

21º.- A Comisión Académica velará pola dispoñibilidade de titores para os TFM en cada curso, e a súa asignación aos estudantes matriculados antes do comezo do segundo cuatrimestre ou no primeiro, no caso de presentación na oportunidade de febreiro.

O titor ou titora será ordinariamente Persoal Docente e Investigador (PDI) das áreas que imparta docencia na propia titulación. Se procurará que todos o profesorado participe en tarefas de titorización de TFM. Ningún profesor ou profesora ten obriga de dirixir máis de dous TFM simultaneamente.

22º.- Excepcionalmente poderán colaborar en réxime de cotitoría profesionais relacionados co tema obxecto do proxecto, colaboradores no Prácticum ou outros profesores da USC en activo, eméritos ou ad honorem, previa información ao Vicerreitoría correspondente e a Comisión Académica.

23º.- O estudante acordará co seu titor ou titora o título e liñas do traballo. A titoría cumpre unha función de orientación e asesoramento, e supervisa periodicamente o proceso e avances no estudo, e a redacción final.

24º.- O titor ou titora programará sesións de traballo cos estudantes, nas que establecerá o calendario das tarefas a realizar e orientará o traballo. Será responsable de expor a cada estudante as características e dificultades do traballo, de orientalo no seu desenvolvemento e de velar polo cumprimento dos obxectivos fixados, así como de realizar o seguimento e emitir informe preceptivo e confidencial sobre este seguimento antes da defensa do traballo e para os efectos de que se teña en conta polo Tribunal avaliador.

25º.- O recoñecemento dos labores de titorización e avaliación do TFM, farase nos termos previstos anualmente na Normativa de Programación Académica Anual da USC.

Capítulo V: Tribunal de avaliación.

26º.- Os Tribunais que xulguen os TFM do máster en Dirección de Actividades Educativas na Natureza serán designados pola súa Comisión Académica atendendo as temáticas e dispoñibilidade. Se procurará que en cada tribunal estea presente un profesor ou profesora con coñecemento experto no tema.

27º.- Cada Tribunal estará formado por tres membros, e un suplente que substituirá ao membro ausente, conforme ao establecido neste regulamento. Os titores ou titoras dos traballos avaliados non poderán formar parte dos Tribunais. A participación nos Tribunais é obrigatoria para as persoas nomeadas, agás causa de forza maior debidamente acreditada.

28º.- Como norma xeral cada Tribunal será presidido polo profesor ou profesora de máis categoría e antigüidade, e actuará de secretario ou secretaria quen teña menos antigüidade e idade. A presidencia e secretaría de cada Tribunal se exercerá como tal en todas as actuacións. Procurarase que a participación dos membros dos Tribunais sexa rotatoria.

En caso de que o tema do TFM fose do campo específico de investigación dun determinado docente sen as condicións do parágrafo anterior, poderá propoñerse que presida o Tribunal.

29º.- O Tribunal poderá invitar ás deliberacións ao titor ou titora do traballo e no seu caso ao profesorado especialista na materia que se estea a avaliar, en calidade de asesores, con voz pero sen voto. Poderá constituírse un Tribunal único para a avaliación dos traballos da mesma convocatoria.

30º.- A cualificación farase pública nos taboleiros de anuncios establecidos para tal fin na Facultade, nun prazo non superior a sete días dende a súa defensa.

31º.- O TFM requirirá sempre de presentación e defensa pública. Cada estudante disporá do tempo que estime o Tribunal, e poderá solicitar ao decanato aqueles medios técnicos de que se dispoña no Centro para facilitar a exposición oral.

Como norma xeral, cada estudante disporá de vinte minutos para a presentación do seu informe, podendo ter dereito a outros vinte para responder ás suxestións do Tribunal. Porén cada Tribunal pode alongar estes prazos dependendo do tema e das circunstancias propias de cada TFM.

32º.- A realización, así como a presentación e defensa poderase efectuar en calquera dos idiomas que se utilizaron na impartición do máster, sempre que se poidan establecer tribunais competentes nas devanditas linguas. En todo caso, garántese o dereito a elaborar e defender os traballos en calquera dos dous idiomas oficiais da Comunidade Autónoma.

Capítulo VI: Cualificacións dos traballos

33º.- A cualificación dos TFMs realizarase conforme os criterios establecidos na guía da materia, que estarán vinculados á consecución das competencias da titulación e as transversais. En todo caso a nota final queda distribuída nos seguintes apartados.

- Traballo escrito, ata 7 puntos.
- Exposición oral, ata 3 puntos.

O Tribunal estimará a orixinalidade, medios utilizados e rigor científico na elaboración do informe. Na exposición oral se valorará a claridade e elocuencia, e a argumentación e recursos no debate cos membros do Tribunal.

O informe do titor se abrirá no momento da deliberación que estime oportuno o Tribunal e será custodiado polo seu Presidente ata o final do período de reclamacións.

34º.- O tribunal deliberará sobre a cualificación en correspondencia cos criterios de avaliación publicados na guía docente e axustado ao disposto na memoria de verificación do título, outorgando a cualificación conforme á seguinte escala numérica, de 0 a 10, con expresión dun decimal, á que se engadirá a súa correspondente cualificación cualitativa:

- Non Presentado (NP)
- 0 - 4,9: Suspenso (SS).
- 5,0 - 6,9: Aprobado (AP).
- 7,0 - 8,9: Notable (NT).
- 9,0 - 10: Sobresaliente (SB)

A cualificación máxima de 10 so pode ser outorgada por unanimidade, para o resto das cualificacións chega cun acordo de maioría. No caso de que as puntuacións estimadas sexan diferentes, a cualificación será o resultado da nota media das puntaxes outorgadas por cada membro do Tribunal.

A mención de “Matrícula de Honra” poderá ser outorgada a estudantes que obteñan unha cualificación igual ou superior a 9,0. O seu número non poderá exceder do 5% do alumnado matriculado nesa materia no correspondente curso académico. Se o número de alumnos é inferior a 20, poderase outorgar unha matrícula de honra. Esta mención só poderá outorgarse unha vez rematadas as defensas de todos os traballos correspondentes ao curso académico. No caso de que se constituíse un Tribunal Único en todas as convocatorias, será este Tribunal Único o que outorgue as matrículas de honra que correspondan. No caso de existiren dous ou máis tribunais avaliadores, a atribución desta cualificación corresponderá realizala á Comisión Académica do Máster, oídas as propostas dos diferentes tribunais actuantes.

35º.- Non será posible a superación parcial ou dun menor número que os créditos asignados no plan de estudos para os traballos.

36º.- O alumnado ten dereito á revisión das cualificacións nas datas e horarios que para tal efecto deberán fixarse no momento de facer públicos os resultados provisorios. As datas de revisión deberán estar comprendidas dentro dos dez días seguintes á publicación dos resultados e contemplarán como mínimo dúas datas opcionais. A estes efectos o mes de agosto será inhábil e non computará neste prazo.

A revisión será persoal e poderá realizala un ou varios membros do Tribunal.

En todo caso deberá quedar constancia da celebración da revisión e da data en que se realizou mediante documento firmado por ambas partes.

O procedemento de reclamación contra a cualificación será o establecido na normativa vixente relativa a avaliación do rendemento académico dos estudantes e de revisión de cualificacións.

37º.- Ademais do réxime xeral de conservación de traballos, unha copia dos TFM en formato electrónico ou en papel quedará depositada no centro para usos docentes e de investigacións.

38º.- A Comisión Académica poderá propor a publicación dos TFM que destaquen pola súa calidade, e en especial propoñerose os dos alumnos e alumnas que acaden a mención de matrícula de honra nesta materia. Os autores dos traballos propostos, co visto e prace do titor, deberán asinar o correspondente documento para autorizar a súa difusión no repositorio institucional da USC (*Minerva*), e no que declaren que se trata dun traballo orixinal e que non está, en todo ou en parte, suxeito a restricións, tales como co-titularidade, dereitos de propiedade industrial ou cláusulas de confidencialidade con empresas.

Capítulo VII: Xestión das actas

39º.- Elaborarase unha acta individual por cada estudante e traballo e para cada oportunidade na que constará o titor académico ou cotitores, o Tribunal cualificador e o título de traballo defendido, así como a súa cualificación e a data de defensa.

As actas estarán asinadas polos membros do Tribunal.

En caso de imposibilidade de asinar a acta do TFM por algún dos membros que realizaron a avaliación, esta circunstancia porase en coñecemento da Secretaría Xeral e asinará a acta o coordinador ou coordinadora do máster. No caso de imposibilidade destes, substituiranse polo profesor ou profesora que designe a Secretaría Xeral. En todos os casos farase constar a dita incidencia.

40º.- Os períodos de cobertura de actas serán os que se fixen no calendario académico oficial.

41º.- No caso de que no tribunal se incorporasen profesores alleos á USC, as actas deberán ser asinadas no seu lugar polo coordinador ou coordinadora, en calidade da tal.

42º.- O alumnado matriculado que non se presentase en ningunha das oportunidades, figurarán na última convocatoria do curso nunha acta conxunta coa mención “non presentado” que deberá ser asinada polo coordinador ou coordinadora do máster. Nesta acta conxunta tamén se incorporarán as mencións de “matrícula de honra” conforme ao establecido no artigo 34.

Capítulo VIII: Dereitos do alumnado

43º.- A propiedade intelectual dos traballos correspóndelle ao estudante que o realizou. No caso de realizarse os traballos no marco dun contrato ou convenio con algunha entidade ou de ser o caso, dun proxecto ou liña de investigación, os dereitos serán os recollidos no dito contrato ou convenio ou os que se pacten previamente, respectando en todo caso a lexislación vixente en materia de propiedade intelectual ou industrial.

44º.- Unha copia electrónica dos traballos superados quedará na Facultade para o seu arquivo e consulta, e poderán ser utilizados na Universidade de Santiago de Compostela para usos académicos e de investigación, sempre coa mención específica ós seus autores. Para estes efectos o alumnado asinará a correspondente autorización de difusión e a declaración de que se trata dun traballo orixinal.